

A photograph of a man lying on his back in a vast, golden wheat field. He is wearing a white short-sleeved shirt, blue trousers, and dark shoes. The field is filled with tall wheat stalks, and in the background, several other people are visible, some standing and some walking. The sky is overcast with soft, diffused light.

Åkerturistene

I en åker på den engelske landsbygda fylles Martin Aas med kornsirkeleens energi. Eller er det helt på jorden?

PÅ LETING: En ny kornsirkel er oppdaget i Wiltshire. Astrolog Per Henrik Gullfoss (t.v.) og Henning Grini studerer kartet for å finne frem til riktig åker.

FOREVIGET: Kornsirkelen tusiastene på trur i regi av alternativmagasinet Ildsjelen foreviger en ny formasjon nær landsbyen Fosbury på den sørvestengelske landsbygda.

VITENSKAP OG TRO
Hvordan oppstår forma-
sjonene i kornåkrene?

Tekst: **BJØRN EGIL HALVORSEN**
Foto: **JAN JOHANNESSEN**

Wiltshire/Hampshire, England

HAN LAR fingrene gli over kornaks stive som piassavabuster. Øynene er vendt mot himmelen når astrolog Per Henrik Gullfoss vandrer rolig gjennom traktorsporene. På vei mot en ny manifestasjon av fenomenet som har en egen evne til å fascinere og irritere, gripe og engasjere. På vei mot en ny kornsirkel.

Hva er disse formasjonene egentlig? Et uforklarlig paranormalt fenomen eller menneskelig åkergraffiti?

Uansett opphav – de mystiske formasjonene får tusenvis av turister, spirituelle og fagfolk til å valfarte til England hver eneste sommer. Til

blandet mottagelse. Enkelte bønder klager over avlingstap – noen har sogar tatt frem hagla – mens andre ser seg i en skrånende hveteåker i enden av en avsidesliggende grusvei, blir småbulker i bilen etter en frenetisk kornsirkeljakt betydningsløse.

Martin Aas panorerer et videokamera sakte over heier og kornåkre på den sørvestengelske landsbygda. Han er én av 14 deltagere på kornsirkelturen i regi av alternativmagasinet Ildsjelen. Dette eventyret vil han dokumentere.

Scenen akkurat nå er den vesle, søvnige landsbyen Fosbury på grensen mellom fylkene Wiltshire og Hampshire. En reiseleder i fargerik batikkskjorte og en assistent med dårlig GPS-dekning står utenfor puben George's Inn og studerer et digert kart. Et punkt er sirklet inn, men lokalbefolkningen har gitt orienteringshjelp av variabel kvalitet. Hvor vanskelig skal det være?

Så nikker reiseleder Per Henrik Gullfoss bestemt, folder sammen kartet og veiver med armen i den ret-

ningen de kom fra. Gruppen setter seg inn i leiebilene igjen.

Og når en ny formasjon åpenbarer seg i en skrånende hveteåker i enden av en avsidesliggende grusvei, blir småbulker i bilen etter en frenetisk kornsirkeljakt betydningsløse.

Første nedtegnelse. I nattemørket ser bonden plutselig et merkelig lys over jordene. Dagen etter får han seg en støkk når en geometrisk figur av nedlagt korn er dannet i havreåkeren. Sirklene er laget med slik presisjon, at bonden mener det må være djevelens verk. Ingen dødelig mann kunne ha gjort noe lignende, slås det fast i artikkelen «The Mowing Devil» i nyhetspamfletten fra Hertfordshire i 1678.

Mange regner dette for å være den første skriftlige beretningen om kornsirkler – formasjoner av nedlagt korn. Begrepet kornsirkler er egentlig misvisende. De er blitt gradvis mer avanserte. I 1990 dukket det første piktogrammet opp, og dagens forma-

sjoner antar komplekse former og mønstre, ofte tredimensjonale.

Det er registrert ca. 13 000 slike over hele verden. I Norge er det rapportert rundt 30 de siste 60 årene.

Men konsentrasjonen er sterkest i Sør-England, spesielt i Wiltshire og Hampshire. Flere hundre oppstår i gjennomsnitt her hvert år.

Entusiaster knytter tettheten av sirkler i dette området til de mange monumentene og gamle helligstedene som er her. I Wiltshire ligger Stonehenge, og, ikke minst, verdens største og eldste steinsirkel – Avebury. Dette skal underbygge kornsirklenes åndelige dimensjon, som mange tiltrekkes av. Men her rynker også skeptikerne på nesene. Det mangler nemlig ikke på folk som vil ta æren for sirkelene.

Hvem er sirkelmakerne? De første var Doug Bower og Dave Chorley. I 1991 slo engelske aviser stort opp at de to pensjonistene skulle ha la-

get alle kornsirkelene i landet siden 1978. Dette ved hjelp av jernstang, planker og tau i nattens mulm og mørke. Doug og Dave fikk imidlertid et forklaringsproblem. For hvordan kunne da kornsirkelene oppstå samme natt både helt sør og nord i landet?

Flere andre grupper påberoper seg opphavet til mønstrene i dag, som gruppen The Circlemakers. På Internett finnes det flere gjørdet-selvoppskrifter. Men entusiastene beskylder sirkelmakerne for å mangle dokumentasjon for sine bedrifter. Til dette svarte John Lundberg i The Circlemakers til National Geographic News i fjor:

– Det vil jo knuse mysteriet. Mytene, folkloren og energien folk legger i det, er en del av kunsten.

Det er uansett enighet om at en del av kornsirkelene er utført av mennesker. Blant annet på oppdrag fra firmaer, TVkanaler og tidskrifter.

FOTO: AXEL KAYSER

ÅTTETALL: Kornsirkel som oppsto 08.08.2008 i Wiltshire, England.

FOTO: EVA-MARIE BREKKESTØ

ÅKERSTJERNE: Kornsirkler antar ulike former, som her i Martinsell Hill 2009.

FOTO: EVA-MARIE BREKKESTØ

LANGSTRAKT: Et over hundre meter langt avtrykk i området Milk Hill, 2009.

FOTO: EVA-MARIE BREKKESTØ

SOMMERFUGL: En formasjon fra England i fjor sommer.

ENERGISTRØM: – Energien leker med meg, sier healer Magnhild Almelid fra Arna utenfor Bergen. Andre føler ingen verdens ting.

AVANSERTE: På avstand ser det ut som intrikate stempler i åkeren. Kornet er ofte nedlagt i ulike retninger i et detaljert system.

⇒ – Men til folk som kategorisk påstår at alle er menneskeskapte, kan jeg bare si at de vet for lite, hevder Eva-Marie Brekkestø, leder for Norsk Kornsrinkelgruppe.

I vår ga hun ut boken *Kornsirklene – underverk i åkeren*. Her redegjør hun for sirklens historie og oppsummerer tilgjengelig forskning. Konklusjonen er at opphavet til minst 80 prosent av dem forblir et mysterium. Hun støtter seg blant annet på en amerikansk forskningsgruppe, kalt BLTresearch. Biofysikerne William Levengood og Nancy Talbott har undersøkt 250 sirklene i ni forskjellige land. Ifølge BLT viser analysene endringer i korn og jordsmonn i mange sirklene.

Varmeproduerende energier (mikrobølger), sterke magnetiske felt og uvanlige elektriske impulser er ofte involvert. Stråene er gjerne presist bøyd, ofte oppsvulmet og strukket i leddene, gjerne flettet og lagt i spesielle mønstre. Kornet er ikke skadet og har ingen merker etter mekaniske eller menneskelige inngrep, som plankemerker eller gjørmegrisinger, ifølge BLT.

Krefter utenfra forsøker å kommunisere med oss gjennom kornsirklene

Per Henrik Gullfoss, astrolog

Den nederlandske fysikeren Eltjo Hasselhoff har argumentert for at kornsirklene kan være dannet av kuleformede lyskilder. Dette skal harmonere med vitnesbyrd fra personer som skal ha vært til stede der kornsirklene oppstår. Noen hevder å ha opplevd hvirvelvinder, andre har sett «lysballer» eller andre lysfenomener.

Enkelte forskere mener lyset kan være elektrisk ladet luft, kalt plasmahvirvler – ikke ulikt kulelynet. Slike hvirvler skal kunne avgi lys og mikrobølgestråling. Men avanserte mønstre? Der må forskningen melde pass.

Finner energi. Tirsdag 20. juli i år sitter healeren Magnhild Almelid fra

Arna utenfor Bergen i en åker i Wiltshire og rister. Noe er i gjære i den lumre luften ved foten av Cley Hill.

Dagen begynte som vanlig med morgenmøte for Ildsjelengruppen. Møtet ble rundet av med at deltagerne lukket øynene og visualiserte at en ny kornsirke skulle oppstå. Den skulle være identisk med anhenget på kjedet til en av deltagerne.

Ventetiden har gått med til å besøke Stonehenge, og nå siler svetten etter at gruppen har forsert ulendt terreng og piggrådgerder på vei til en annen formasjon. På avstand fra høyden – en imponerende tredimensjonal kubeaktig figur. På bakkeplan ligger kornet i ulike retninger i et detaljert system.

Per Henrik Gullfoss mener mønstrene er så kompliserte og detaljerte at det overgår hva mennesket kan klare å få til i løpet av noen nattetimer. Hvorfor velger de fleste da å tro at det finnes noen spøkefugler, med en enorm matematisk viten og enorme kreative ressurser, som bruker hele sommeren til å løpe rundt og lage kornsirklene for å lure lett troende new-agere?

Gullfoss tror det er krefter utenfor vår kontroll, logikk og vitenskap som lager avtrykkene i åkeren. Disse forsøker å kommunisere med oss gjennom kornsirklene. Det er bare så mange som ikke har forstått det ennå.

– Det er uforklarlig, derfor er det lett å avvise. Men jeg synes det er underlig at ikke flere vil sette seg inn i fenomenet. Det er som om en rosa elefant sitter i stuen din, og så benekter du at rosa elefanter finnes, sier Gullfoss.

Så begynner det å røre seg i åkeren. Mens Magnhild Almelid mediterer, begynner armene å dirre, før resten av overkroppen følger etter. Rett ved sitter Elisabeth Mathilde Jacobsen og kjenner en varme brennende seg fra skuldrene, mens Martin Aas har lagt bort kameraet. I dag vil han føle, ikke filme. Derfor ligger han på dekket og kjenner på sterke strømninger mot hodets energisenter, som i New Age-kretser kalles kronechakraet. Mer folkelig sagt – vondt i hodet på en relativt behagelig måte.

Kraften ved Cley Hill er åpenbart sterke saker. Hvis man er åpen for det, vel å merke. For som Asbjørn Langsæter røper:

– Jeg vet ikke om jeg er underutviklet, eller noe. Men skal jeg være helt ærlig, kjenner jeg ingenting.

Som musikk. Gi oss fakta. Gi oss bevis. Slik lød oppfordringene fra skeptikerne på forumet til www.kornsirklene.no gjennom store deler av 2008. Entusiastene fikk kjørt seg. Midt i den opphetede debatten dukket et annerledes innlegg opp: «Naturvitenskapen er ute av stand til å forklare en del avgjørende sider ved tilværelsen», mente innsenderen. Den forklarer hverken kunst, musikk, poesi, menneskets bevissthet eller religiøs erfaring. Heller ikke paranormale fenomener, ikke mening og eksistens, «og altså ikke kornsirklene».

Skribenten sammenlignet kornsirklene med en konsert. Noen blir grepet, nesten skaket, andre går hjem uberørt av musikken. Hvem sier da at de uberørte

FOTO: ANDREAS MÜLLER

FRA ROMMET?: En populærversjon av en «alien» med en CD-lignende gjenstand. Crabwood 2002.

FOTO: EVA-MARIE BREKKESTØ

INDIANSK: Dette mønsteret åpenbarte seg i Wiltshire i fjor.

FOTO: AXEL KANSER

AVANSERT: Kornet er lagt ned på en spesiell måte, som skaper ulike visuelle effekter. Cherhill 2008.

FOTO: STEVE ALEXANDER

ORMEHULL: I 2006 oppsto mange formasjoner med tredimensjonale effekter. Her fra Straight Soley.

KORNAVIGT: Noen bønder finner frem hagla. Andre ser sitt snitt til å tjene penger på kornsirkelturismen.

ENDRER FORM: Analyser viser at kornet i sirkelene ofte er strukket og bøyd i leddknutene.

HØSTER SOM MAN SÅR: Mens Martin Aas (t.v.) føler sterke energier, innrømmer Asbjørn Langsæter: – Jeg kjenner absolutt ingenting.

MEDITERER: Astrolog Per Henrik Gullfoss mener krefter utenfor vår logikk og vitenskap står bak.

FOTO: RICHARD WINTLE

TRIANGEL: Det første piktogrammet oppsto i 1991, på et lite sted kalt Barbury Castle.

FOTO: STEVE ALEXANDER

VED KULTSTEDER: Formasjon ved Avebury, der verdens største steinsirkel befinner seg.

FOTO: ANDREW KING

EDDERKOPPEN: Denne formasjonen fra 1994 ble kalt «The Avebury Web».

FOTO: AXEL KANISER

DETALJERT: Formasjonene er svært forseggjorte og varierte.

(Fra *Kornsirkler - Underverk i åkeren*, Eva-Marie Brekkestø, Vega forlag)

☞ har rett? skrev mannen – Erling E. Guldbrandsen, professor i musikkvitenskap ved Universitetet i Oslo.

Han har gjennom flere år fordypet seg i forskning og litteratur om kornsirkler. Han tror mange er menneskeskapt. Men enkelte formasjoner har så mye «uforklart» ved seg at det er for enkelt å avfeie fenomenet.

Han viser til noen av de samme funnene som Brekkestø trekker frem. Som elektromagnetiske felt, lysfenomener og celleforandringer i kornet. Og en spesiell formasjon som oppsto rett ved Stonehenge for 14 år siden.

Mystisk ettermiddag. På ettermiddagen 7. juli 1996 passerer et fly over Stonehenge på vei til Thrupton småflyplass med en amerikansk lege som passasjer. Under seg ser piloten bare de vanlige, kjedelige uberørte åkrene. Passasjerer tar bilder av området.

Jeg ønsker systematisk forskning. Kornsirkelene ligger der tilgjengelige

Åsmund Bjørnstad, professor

En time senere er piloten igjen på vingene, nå med andre passasjerer. Han blir målløs. Nå brer en gedigen kornsirkel seg utover på det samme jordet. Den 250 meter lange formasjonen, som ser ut som et krummet tusenbein, består av totalt 151 sirkler, skal det vise seg. Avtrykket er perfekt. Flere vitner mener det må ha oppstått i løpet av få minutter. Hva skal man tro?

Erling E. Guldbrandsen vet ikke. Han holder alle muligheter åpne i påvente av videre forskning.

– Det er lett å rygge når man ser hva New Ageere og andre legger i kornsirkelene. Men jeg ønsker å se mer kritisk, systematisk forskning. I motsetning til fenomener som spøkelses og gjengangere, ligger kornsirkelene der tilgjengelige og åpne.

Åsmund Bjørnstad er professor i planteforedling ved Universitetet for miljø og biovitenskap i Ås i Akershus. Etter høstona kommer han med en bok om kornets historie. Kornsirkler får neppe mye plass her.

Bjørnstad mener likevel noen av funnene til amerikanske BLT er interessante – for eksempel de oppsvulmede leddknutene på kornet i noen formasjoner. Amerikanerne nevner også et sted at kim og spireevne i noen tilfeller blir ødelagt.

– Jeg kan ikke vurdere hypotesene om hvilke fysiske krefter som kan være i sving. Men slike endringer får man ikke til med vanlige mekaniske

innretninger som planker og tau, sier Bjørnstad.

Astrofysiker og populærvitenskapelig formidler Knut Jørgen Røed Ødegaard tror det eksisterer intelligent utenomjordisk liv. Men kornsirkelene må noen dra lenger ut på landet med.

– Det skal ekstraordinære bevis til for å hevde at kornsirkelene er noe annet enn menneskeskapt. Det foreligger ikke, og forskningen jeg har sett, imponerer ikke. Mange har dessuten stått frem, sagt og vist at de lager sirkelene, sier Ødegaard.

Lei bevisjaget. I England er kortsjen med leiebiler igjen på veien. Fortsatt har ikke det mønsteret de visualiserte på morgenen vist seg, men Martin Aas depper ikke.

– Det er morsomt hvis det skulle skje. Hvis ikke ødelegger det ingenting, sier han liketil. Aas karakteri-

serer seg som en åndelig person. Han elsker å stå ute i kornåkeren og kjenne seg forbundet med «hva det nå er». 30-åringen føler derfor ikke at han har noe å bevise.

– For min del er det enkelt. Jeg synes det er kjedelig når alt må forklares. Kornsirkelene må oppleves.

Eva-Marie Brekkestø hører ikke til New Agemiljøet eller alternativskolen. Hun føler ingen sterke energier, mediterer ikke og leter ikke etter noen dypere mening. Så hvorfor tilbringe ferien med å tråle mål etter mål med kornåkre i Wiltshire hver sommer?

– En voldsom fascinasjon. Mønstre gjør noe med oss. Det trykker på noen knapper, sier Brekkestø. Eller som hun skriver i boken sin: Kornsirkelene er ikke et problem som skal løses, men et mysterium man kan delta i.

bjorn.egil.halvorsen@aftenposten.no